

Dinsdag 4 juni 1918 – ochtendeditie

Londen, 3 juni. Officieel: De 30^e en 31^e mei, benevens de 1^e en 2^e juni zijn dag en nacht bomovervallen gedaan op de volgende militaire doelen: havenwerken van Brugge, Zeebrugge en Oostende. Verscheidene tonnen zware bommen werden met goede resultaten op de doelen geworpen. Foto's bevestigen, dat de grote machinefabrieken te Brugge zwaar gehavend werden. Drie vijandelijke vliegtuigen werden in vlammen geveld en drie andere stuurloos neergedreven.

Drie Britse zijn zoek.

Minister de Broqueville afgetreden.

Havre, 3 juni. De Broqueville, chef van het kabinet, heeft zijn ontslag ingediend. De koning heeft de leiding van zaken aan de voormalige voorzitter van de kamer van afgevaardigden, Cooreman, oud afgevaardigde van Gent en minister van staat, toevertrouwd.

Het ontslag van de Broqueville is geenszins veroorzaakt door meningsverschil ten opzichte van politieke vraagstukken, op binnenlands, noch op buitenlands gebied. Het is het gevolg van verschil van inzicht ten opzichte van de wijze van regeren (methodes gouvernementales).

Cooreman neemt de portefeuille van economische aangelegenheden; bij dit departement zijn de werkzaamheden van het ministerie van nationale wederopbouw ingedeeld.

Havre, 3 juni. Het ministerie van nationale wederopbouw, hetwelk door de Broqueville is ingesteld, is opgeheven. Het ministerie van economische aangelegenheden, waarmee minister Poulet per interim was belast, is eveneens aan Cooreman toevertrouwd.

De Broqueville is tot minister van staat benoemd. Cooreman heeft heden de eed in handen van de koning afgelegd.

(Baron Charles de Broqueville werd op 13 juni 1911, bij het aftreden van het kabinet Schollaert, met de samenstelling van een ministerie belast. Hij aanvaardde daarin, naast het voorzitterschap, de portefeuille van spoorwegen, post en telegrafie, om later, bij het heengaan van minister Hellebaut, met de portefeuille van oorlog te worden belast. In 1913 werden zijn legervoorstellen aangenomen, waarbij het Belgische leger aanzienlijk werd uitgebreid. Gedurende de oorlog heeft hij korte tijd de leiding van buitenlandse zaken gehad. Redactie).

Men meldt ons:

Om redenen die niet officieel bekend zijn gemaakt, is de zogenaamde afgevaardigde voor het rechtswezen van de zogenaamde Raad van Vlaanderen, de heer Flor. Heuvelmans, voormalig kamerlid, daarna beambte bij de griffie der Belgische kamer, en eindelijk politierechter te Antwerpen, afgezet.

De staatsvorm van onafhankelijk Vlaanderen.

Men schrijft ons:

Het wil met de zelfstandigheid van de staat Vlaanderen blijkbaar niet goed vlotten: zelfs onder de activisten kan men het niet eens worden over de vraag, wat daarvan moet worden. Over één punt slechts bestaat geen twijfel meer, doch dit is een negatief punt. Niemand twijfelt er nog aan, zelfs niet onder de ultra's der partij, hoe deze laatsten ook zouden tegenstribbelen: de autonomie van Vlaanderen is niets meer dan een "wens", rondom de groene tafel op te lossen. Dat aan die tafel ook activisten zullen zitten: het zal ook al niet meer dan een "wens" zijn. Vast staat intussen, dat de Belgische regering er

wel haar woordje zal mee te spreken hebben, en dat de activistische politiek er geen heil te verwachten heeft dan van de machtspositie der Duitsers, die intussen misschien andere en grotere belangen aan die tafel zullen te verdedigen hebben, ook als ze overwinnaar mochten zijn. Dit alles maakt van de activistische beweging een nogal precair, een utopisch iets. Dat voormalige Belgen daarbij vergeten moeten wat hun vaderland, ook het Vlaamse deel daarvan, onder de Duitse overrompeling geleden heeft, en de zege moeten wensen aan de wapens van de overrompelaars, moge "realpolitik" zijn: sympathieker wordt het er niet om...

Intussen weten de activisten niet goed, hoe hun "wens" er voorlopig eigenlijk zal uitzien. Veel belang heeft dat wel niet, althans niet voor het ogenblik. Interessant is echter wel, vast te stellen, dat de verbroekeling onder de reeds niet zo heel talrijke aanhangers van de Vlaamse zelfstandigheid steeds in omvang wint, dat de kloof die ze in tenminste twee fracties scheidt dieper en breder gaat gapen.

Het is begonnen op de vergadering van de Raad van Vlaanderen, waar besloten werd de benaming België af te schaffen. Dit besluit werd unaniem met algemene stemmen aangenomen: een belangrijke minderheid, aan wiens hoofd dr. Claus staat, meende dat men van een feitelijk verbond met Wallonië, hoe dat verbond ook mocht heten, niet moest afzien. De minderheid oordeelde, zeer terecht, dat Vlaanderen bij zulk verbond economisch alle profijt heeft; ze deed tevens redenen gelden van opportunistische aard: het Vlaamse staatsidee is, ook in Vlaanderen, nog steeds niet populair: a fortiori dan ook niet in Europa, – en het is immers Europa, en niet het Vlaamse activisme, dat Vlaanderens toestand in de toekomst moet vaststellen. Die heren voelen dan wel voor een autonomie van Vlaanderen, maar, evenals de Walen van het "Comité de défense wallonne", wensen ze tevens persoonlijke, en zelfs reële unie met Wallonië. Daar wilden de ultra's onder de activisten echter niets van

weten: ze merken eveneens zeer terecht op, dat hiermee heel de strijd voor Vlaanderens zelfstandigheid, waar sommigen, als René de Clercq, hun bloed voor stortten en andere, als Borms, de martelaarskroon van verwachtten, op niets uitliep, en dat zoveel, weliswaar vet betaalde, opoffering nodeloos zou verspild zijn geweest. Toen het er dan ook op aan kwam, op bedoelde vergadering een schrijven te beantwoorden van het Waals activistische "Comité de défense", dat de Raad van Vlaanderen tot samenwerking uitnodigde, was het verzet hevig, al liep het op geen feitelijke resultaten uit. En sedertdien bestaan er onder de activisten twee partijen: die der opportunisten of unionisten, en die van Jong-Vlaanderen. De strijd tussen beide blijft voorlopig hoofs, al voelt men nijd en spijt, die er achter zitten. De indruk, die de niet-activist er van ontvangt, en hij hoeft daarom nog geen optimist te zijn, is, dat bewuste unionisten zich zonder veel tegenstribbelen zouden neerleggen bij het herstel van België, mits er een oplossing kwam van de Vlaamse taalkwestie – universiteit, toepassing en aanvulling der taalwetten, enz. – en een onderzoek naar de wenselijkheid van bestuurlijke scheiding, alsook naar vaststelling van de taalkundige status van Brussel: een onderzoek, waar geen enkel pacivist zich tegen zou kanten. De aanhangers van Jong-Vlaanderen, zij kunnen niet meer terugkrabbelen: daarvoor zijn ze te ver gegaan in hun ... toegeven aan de Duitsers, – dewelke hen intussen deerlijk laten schieten. Symptomatisch verwijt hun een unionist wat hij noemt hun "schrik voor België". En andere unionist wijst hen er op, hoe zwak een staat Vlaanderen tegenover Duitsland zou staan, terwijl een soevereine staat Wallonië, die weldra steun zou moeten zoeken bij Frankrijk, het Franse gevaar tot aan de poorten van Brussel zou brengen, niet alleen in zedelijk, maar ook in feitelijk opzicht.

De Jong-Vlamingen zijn dan ook woedend, al durven zij nog de tanden niet tonen: de voornaamste, meest gezaghebbende leden

van de Raad van Vlaanderen zijn immers unionisten. Een Jong-Vlaams blaadje smeekt en hersmeekt dan ook, dat men het debat om Gods wil zou sluiten. Maar andere, wel erg Jong-Vlaamse krantjes schijnen maar niet te kunnen zwijgen: één ervan eist tucht, meer tucht, tucht op zijn Duits, zoals het zelf zegt (daar moet men bij echte Vlamingen mee aankomen!). En Leo Picard, de vader toch van het activisme, wordt voor een "verwaterde" gescholden, omdat hij, de leer van zijn meester Pirenne indachtig, durft menen dat in België, laat staan in Vlaanderen en in Wallonië, de staatsmacht nooit de cultuur heeft vastgesteld; dat de staat er, meer dan waar ook, "voor een goed deel zijn macht ontleent aan onpolitieke factoren", en verder schrijft: "zo komt men voor een dilemma te staan: ofwel volledige staatsinrichting, slechts onder militair geweld in stand te houden, ofwel handhaving der bestaande organisatie, maar met taalhervormingen die het oude in hoofdzaak laten bestaan (wat de oppositie veel minder krachtig maakt) en gedragen wordt door een sterke opinie in het land". Het maakt de Jong-Vlamingen nijdig, dat Picard het tweede verkiest, – dat hem zo dicht bij de inzichten de pacivisten brengt, al moeten deze hem blijven verwijten, taalhervormingen uit Duitse handen te hebben aanvaard, wat het tegendeel van een "sterke opinie in het land" ten voordele van de hele Vlaamse Beweging teweeg moest brengen! Die fout wil hij blijkbaar goed maken, daar hij zegt: "niet door de inrichting van een volledige Vlaamse staatsmachine, die slechts door vreemd geweld zou kunnen in stand gehouden worden, en dus geen factor van verzoening mag heten, zal het activisme zijn dubbele taak: een actieve deelneming van het Vlaams element aan de Belgische politiek bevorderen, en tussen Havre en Berlijn als bemiddelaar optreden, kunnen vervullen." – Geen twijfel, of de meeste unionisten denken als Picard, al durven zij het niet zeggen misschien ...

Intussen moet volledigheidshalve nog medegedeeld worden, dat volgens een Antwerps blaadje tussen unionisten en Jong- Vlamingen nog een derde groep dient gesteld: de katholieke groep Vrij Vlaanderen, die het centrum van de Raad van Vlaanderen uitmaakt. Moet deze de verzoening brengen? De geschiedenis leert ons dat dit van centrumpartijen, ondanks de beste wil ter wereld, niet te verwachten is.

Dinsdag 4 juni 1918 – avondeditie

Geen berichten over België